

Regler och behörighet
Therese Falén
therese.falen@socialstyrelsen.se

Bilaga 1. Beskrivning av fördelningsnyckel

I uppdraget ingår att ta fram en fördelningsnyckel som baseras t.ex. på socioekonomiska förutsättningar och en uppskattning av antal ärenden i den sociala barn- och ungdomsvården i förhållande till invånarantal i kommunen. Socialstyrelsen föreslår för 2016 en fördelningsnyckel där andelar per kommun beräknas enligt följande tre faktorer:

- Uppskattat antal ärenden i barn- och ungdomsvården 2015.
- Andelen uppskattade ärenden i barn- och ungdomsvården av befolkningen 0–20 år 2015.
- Andel av befolkningen som saknade treårig gymnasieutbildning 2014.

Faktorerna har samma vikt, d.v.s. ingen faktor är viktigare än någon annan.

Uppskattat antal ärenden i barn- och ungdomsvården 2015

Socialstyrelsen samlar årligen in uppgifter om den sociala barn- och ungdomsvården (HSLF-FS 2016:3). De senaste uppgifterna avser 2014 och uppskattat antalet ärenden har använts för att spegla kommunernas storlek. Stockholms stad har t.ex. fler ärenden än Södertälje kommun eftersom Stockholms stad har fler invånare. Fler ärenden kräver mer personal och därmed mer medel för bemanning.

Faktorn består av tre delar:

- Antalet barn och unga med heldygnssinsats i barn- och ungdomsvården 2014.
- Antalet öppna insatser till barn och unga inom barn- och ungdomsvården 2014.
- Antalet ensamkommande barn som anvisades under 2015.

Med heldygnssinsats menas unga i åldern 0 till och med 20 år som var placerade i familjehem, jourhem eller HVB under 2014. Antalet öppna insatser till barn och unga är en summering av antalet barn med strukturerade öppenvårdsprogram, behovsprövat personligt stöd, kontaktperson/-familj och särskild kvalificerad kontaktperson. Ett barn kan ha flera insatser och räknas då flera gånger, dock max fyra gånger. Om det är färre än tre individer i en kategori i ett register eller en tabell finns risk för att man ska kunna identifiera dem, då sätter man ett kryss d.v.s. sekretesskryssar. För uppgifter som sekretesskryssats har Socialstyrelsen i denna fördelningsnyckel angett tre barn och unga. Detta kan innebära en överskattning av antalet öppna insatser.

Det finns brister i uppgifterna för 2014 som framför allt avser ensamkommande barn. Om de ensamkommande barnen har korrekt personnummer (dvs. har beviljats uppehållstillstånd) finns de med i statistiken, annars är de inte inkluderade. För år 2014 innebär det att ensamkommande asylsökande placerade barn inte ingår i uppgifterna, dvs. en underskattning av antalet barn. För att kompensera för underskattningen av ensamkommande barn och unga i Socialstyrelsens statistik har myndigheten använt Migrationsverkets uppgifter om antalet ensamkommande asylsökande barn som blev anvisade en kommun under 2015. Uppgifterna speglar den kraftiga ökningen av ensamkommande asylsökande barn och därmed kommunernas utmaningar. Med ”anvisade” menas att Migrationsverket anvisar en kommun som blir ansvarig för barnet.

Regeringen har fördelat 8,33 miljarder kronor till kommunerna för att hantera den rådande flyktingsituationen. Socialstyrelsen har konstaterat att bemanningsituationen inom den sociala barn- och ungdomsvården varit problematisk under en längre tid. Myndigheten framhåller att det är viktigt att ha ett långsiktigt perspektiv. Därför har antal ensamkommande barn en lägre vikt i beräkningen än antal insatser i barn- och ungdomsvården. Varje ensamkommande barn som aviserades 2015 väger hälften så tungt som ett barn med heldygnsinsats eller en öppen insats 2014.

Uppskattad andel ärenden i barn- och ungdomsvården av befolkningen 0–20 år 2015

Den uppskattade andelen ärenden baseras på uppskattat antal ärenden och divideras med antal invånare 2014 i åldern 0–20 år. Andelen ärenden tar hänsyn till kommunernas belastning i barn- och ungdomsvården. Även i beräkningen av andel ärenden väger ett ensamkommande barn hälften av ett barn med heldygnsinsats eller en öppen insats.

Andel i befolkningen som saknade treårig gymnasieutbildning 2014

Hur stor andel i befolkningen som saknade en treårig gymnasieutbildning är tänkt att spegla de socioekonomiska förutsättningarna. En låg utbildningsnivå i befolkningen är en riskfaktor som kan påverka barn och ungas utveckling. Denna faktor korrelerar inte med de övriga två faktorerna. Andelen är hämtad från SCB:s utbildningsstatistik. Uppgifterna avser befolkningen 16–50 år för 2014. Det finns en del personer i statistiken där utbildningsnivå saknas. Dessa personer har antagits inte ha 3 årig gymnasieutbildning.